

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 19Ps/9/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318204027
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Šefčíková
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2019:2318204027.16

Uznesenie

Okresný súd Galanta, v konaní pred sudkyňou JUDr. Táňou Šefčíkovou, v právnej veci navrhovateľky: B. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/XX, R., zastúpená: Advokátska kancelária TIMAR & partners, s.r.o., so sídlom Štúrova 42, Šaľa, o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná: P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, R., v konaní zastúpený procesným opatrovníkom: T. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, R., za účasti J. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX/XX, U., zastúpenej: Mgr. Bronislava Hanusová, advokátka so sídlom Štefánikova 23, Trnava, takto

rozhodol:

- I. Súd konanie zastavuje.
- II. Účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.
- III. Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 30.04.2018 navrhovateľka zastúpená splnomocnencom súdu navrhuje, aby obmedzil spôsobilosť P. P. na právne úkony v rozsahu najmä vykonávania právnych úkonov, ktorých predmetom je najmä preberanie plnení, zaväzovania sa na plnenia akéhokoľvek druhu, ako aj disponovania s majetkom, ktoré úkony je možné vykonávať výlučne so súhlasom súdu (bližší návrh obmedzenia bude upravený) a aby ustanovil navrhovateľku za jeho opatrovníka pri právnych úkonoch, v ktorých bude súdom obmedzený. Ďalej, aby súd rozhodol o tom, že sa upúšťa od doručenia rozsudku P. P. a o tom, že štátu sa náhrada trov konania nepriznáva. Navrhovateľka je vnučkou (blízkou osobou vo vzťahu) pána P., ktorého zdravotný stav nie je dobrý, a s jeho majetkom je disponované v rozpore s jeho záujmami, a jeho slobodným rozhodnutím, čím dochádza k poškodzovaniu jeho majetkových záujmov. V dôsledku psychickej poruchy P. P., ktorá nastala v dôsledku zmien v zdravotnom stave, vzhľadom na jeho vek (82 rokov), a ktorá je označovaná ako demencia, ide o jediné riešenie ako mu poskytnúť právnu ochranu. Táto degeneratívna porucha sa uňho objavila už približne v 02/2017 (ak nie skôr, čo je možné zistiť zo zdravotnej dokumentácie). Dôsledkom tejto poruchy je stav, kedy osoba postihnutá touto poruchou nie je schopná vnímať následky svojho konania a rozpoznať ich dôsledky, a je plne odkázaná na starostlivosť inej osoby, ako aj rozhodnutia tejto osoby, nielen vo vzťahu k osobnej starostlivosti, ale aj v disponovaní so svojím majetkom. Napriek psychickej postihnutosti a skutočnosti, že P. P. nebol schopný rozpoznať následky svojho konania, mal darovať svoj majetok, rodinný dom, ako aj garáž, spolu s príslušnými pozemkami v R., spolu so všetkými hnuiteľnými vecami osobe J. P.. Vklad vlastníckeho práva bol povolený dňa 26.06.2017. Tento právny úkon bol podľa navrhovateľky vykonaný v čase, keď P. P. už trpel degeneratívnou demenciou, a nebol schopný rozpoznať následky svojho konania. Navrhovateľka uviedla, že doručí súdu súkromný znalecký posudok ohľadne zdravotného stavu P. P.. Podaním doručeným súdu dňa 21.05.2018 navrhovateľka súdu navrhla za opatrovníka ustanoviť Mesto Galanta, keďže dcéra J. P. a manželka sú osoby, ktorých záujmy sú v rozpore so záujmami P. P.. Podaním doručeným súdu dňa 01.06.2018 navrhovateľka doručila súdu súkromný znalecký posudok

znalca MUDr. Jany Feldmarovej č. XX/XXXX, z ktorého vyplýva, že je daný dôvod na obmedzenie spôsobilosti P. P..

2. Uznesením č.k. 19Ps/9/2018-54 zo dňa 12.06.2018 súd ustanovil T. P., s jeho súhlasom, za opatrovníka P. P. v tomto konaní (ďalej len „procesný opatrovník“).

3. Súd vytýčil pojednávanie na deň 18.10.2018, na ktoré predvolal splnomocnenca navrhovateľky ako aj osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná a jeho procesného opatrovníka, ktorým doručil návrh spolu so ZP1 a ďalšími listinami v zmysle zákona. Na predmetné pojednávanie sa dostavil aj splnomocnenec dcéry P. P., ktorý súdu doručil návrh na príbratie do konania podľa § 237 CMP. Návrh nemilo prekvapil nielen odporcu a jeho manželku, ale i dcéru s rodinou. V súčasnosti je to práve dcéra, ktorá svojich rodičov opatruje. Jej syn T. býva spolu so starými rodičmi v rodinnom dome a zabezpečuje im komplexnú starostlivosť, na ktorú sú zo zdravotných dôvodov odkázaní. Návrh je len dôsledkom hnevu navrhovateľky na legitímne a vopred starostlivo zvážené spoločné rozhodnutie starých rodičov darovať svoj majetok dcére, ktorá sa o ich aktuálne životné potreby. Je neetické, že vnučka bez akejkoľvek diskusie s najbližšími rodinnými príslušníkmi, nielenže iniciovala toto konanie, ale sa dokonca nezdráhala označiť svoju starú matku ako osobu, ktorá nakladala s majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov proti vôli svojho manžela, čoho dôsledkom má byť ich súčasná nemajetnosť. Navrhovateľka v tomto konaní sleduje výlučne ochranu svojho vlastného dedičského práva do budúcnosti. Je na zváženie, či pri zohľadnení existujúcich fungujúcich manželských a rodinných vzťahov sú vôbec naplnené podmienky na tak radikálny zásah do integrity odporcu a jeho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, prípadne či neprichádzajú do úvahy menej obmedzujúce opatrenia (napr. zastupovanie blízkou osobou). Po tom, ako sa navrhovateľka o darovaní dozvedela, starých rodičov vyhľadala a tlmočila im svoj negatívny názor na ich rozhodnutie. Od daného okamihu až po súčasnosť sa o nich ani o ich životné potreby žiadnym spôsobom nezaujíma. Odporca s manželkou veľmi ťažko znášali tragickú smrť svojho syna a zo strany ich vnučky očakávali najmä vzájomnú empatiu a pomoc pri vyrovnávaní sa so stratou blízkej osoby, ale i primeranú starostlivosť a opateru v starobe. Za absolútne nedôstojné a nemorálne považujú to, že sa rozhodla podľa ich vlastných slov „vláčiť ich na staré kolená po súdoch“. Navrhovateľka účelovo zamlčala skutočnosť, že na predmete darovania je zriadené trvalé, neobmedzené, bezplatné a doživotné právo užívania v prospech odporcu a jeho manželky. Darovacia zmluva bola spísaná vo forme notárskej zápisnice práve z dôvodu vylúčenia akýchkoľvek pochybností o jej platnosti. Podľa lekárskeho poznatku vaskulárna demencia prebieha obvykle skokovito, objavujú sa náhle zhoršenia a zlepšenia rozumových funkcií v horizonte týždňov i mesiacov (tzv.fluktuujúci priebeh), nedochádza primárne k poškodeniu nervových štruktúr (ako napr. pri Alzheimerovej chorobe), naopak nervový systém je poškodený druhotne následkom porúch prekrvenia. Vhodná liečba dokáže zlepšiť kognitívne funkcie u pacientov a spomaliť progres ochorenia. Súkromný znalecký posudok č.XX/XXXX, zo dňa 28.05.2018, vypracovaný MUDr. Janou Feldmarovou považuje dcéra odporcu za účelovo zameraný len na spochybnenie platnosti darovacej zmluvy, neprofesionálny a nepreskúmateľný. Navrhla, aby súd nariadil znalecké dokazovanie. Podľa judikatúry ESLP treba zdôrazniť, že aj ľudia trpiaci rôznymi formami duševných porúch majú právo na to, aby sa podieľali na rozhodnutiach o svojom vlastnom živote v čo najväčšej možnej miere. Človek postihnutý demenciou je napriek tomuto vážnemu hendikepu stále ľudskou bytosťou s hodnotou a dôstojnosťou, ktorá si zaslúži rovnaký rešpekt a úctu ako ktorýkoľvek iný človek. Na demenciu nemožno prihliadať výlučne z medicínskeho hľadiska. Mentálne postihnutie samo o sebe ešte nemusí znamenať, že človek nemá schopnosť vôbec alebo len čiastočne robiť právne úkony. Veľakrát to záleží od konkrétnej povahy a zložitosti právneho úkonu. Potrebné je posudzovať schopnosť robiť právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery človeka s mentálnym postihnutím, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom existuje, schopnosť porozumieť právny úkonom, keď sa človeku s postihnutím poskytne pomoc vysvetlením obsahu tohto úkonu. Skutočnosť, že človek má duševnú poruchu, a to aj trvalú, ale v žiadnom prípade automaticky neznamená, že nie je schopný sa rozhodovať. Človek s mentálnym postihnutím si vie osvojiť schopnosť rozhodovať sa samostatne, prípadne s podporou v rozličných oblastiach života. Preto je dôležité, aby súd pri rozhodovaní vychádzal aj z iných dôkazných prostriedkov, a to najmä vylúčením tých osôb, ktoré človeka so zdravotným postihnutím bezprostredne poznajú. Poukázala na Ústavný súd SR v náleze sp. zn. I. 313/2012 zo dňa 28. 11. 2012. Dcéra uviedla, že otec bol celý život veľmi aktívny a obľúbený a na prejavy mozgovej demencie boli u jej otca upozornení až počas jeho hospitalizácie v roku 2017, pričom nikto z ošetrovujúcich lekárov ich neinformoval o potrebe obmedzenia spôsobilosti na právne úkony a z celkového správania a rozhovorov s odporcom jeho občasnú zabúdanie pripisovali starobe. V prípade, ak súd po vykonaní potrebného dokazovania dospje k záveru, že v niektorých oblastiach života je nutné

obmedziť spôsobilosť odporcu na právne úkony, dcéra odporcu navrhuje, aby v súlade s vôľou otca a po konzultácii so svojou matkou z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu, súd ustanovil ju ako dcéru za opatrovníka. Splnomocnenec navrhovateľky sa vyjadril k predmetnému podaniu tak, že je to práve J. P., ktorá zneužila zdravotný stav svojho otca na svoj prospech, čo nemožno hodnotiť ako konanie dcéry, ktorá má záujem o svojho otca. Starý otec vždy navrhovateľke prízvukoval, že on sa domu počas života nezbaví. Sám ho postavil, prežil v ňom celý život a preto nikdy nemal záujem tento darovací úkon vykonať. Osoba, ktorá trpí akýkoľvek postihnutím či duševnou chorobou, má nespochybniteľné právo na to, aby bol za jej života zanechaný jej hnutelný a nehnuteľný majetok, a s takýmto majetkom mohla aj disponovať. Nie je pravdou, že J. P. vykonáva osobnú starostlivosť, túto vykonáva jej syn, ktorý je poberateľom štátnych dávok a poberá príspevok na opatrovanie. Splnomocnenec navrhovateľky navrhol výsluch P. P. za prítomnosti znalkyne, ktorá vyhotovila znalecký posudok.

4. Uznesením č.k. 19Ps/9/2018-94 zo dňa 24.10.2018 súd pribral do konania J. P., ako jeho blízku osobu, keďže je dcérou osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Navrhovateľka v návrhu poukazuje na okolnosti, ktoré sa dotýkajú priamo J. P., jej vzťahu a konania k P. Vámošovi. J. P. uviedla, že sa osobne stará o svojho otca. Súd teda považoval za účelné pre vedenie konania a pre ochranu dotknutých práv, aby sa J. P. zúčastnila konania a preto ju do konania pribral.

5. Dňa 06.11.2018 súd uskutočnil výsluch P. P. v domácom prostredí, kvôli jeho pohybovým problémom. Pri výsluchu boli prítomní všetci účastníci, vrátane manželky pána P. L. P. bolo možné vyslychnúť bez toho, že by boli badateľné významnejšie problémy fyzického charakteru, okrem zjavných ťažkostí spojených so vstávaním a chôdzou. Nevedel o tom, že vnučka podala na súd predmetný návrh. Bol mu teda vysvetlený obsah konania. Povedal, že B. je jeho vnučka a uštváli ju P.. Je na ňu nahneváný. Uviedol, že nemá problémy s pamäťou, tieto sú však zrejmé aj pri bežnej komunikácii. Pamätá si udalosti, ako to kde pracoval v minulosti, že postavil dom, v ktorom sa nachádza a ktorý daroval dcére, ktorá sa oňho stará, ale nevedel si spomenúť na mená a počty niektorých rodinných príslušníkov, i keď ohľadne súrodencov si tieto údaje pamätal. Opísal harmonogram bežného dňa. Stará sa oňho aj manželka. Navštevuje urológa, k lekárom chodí autom vždy s niekym, najčastejšie s T.. Vedel, že čoskoro budú voľby, chce ísť voliť, ale nevedel uviesť konkrétnych kandidátov, uviedol, že lavičiar. Nevedel si spomenúť, kto je súčasný primátor, ale ukázal kde na diplome, ktorý mu bol udelený je napísané jeho meno. Ako hlavné mesto Slovenskej republiky označil Galantu. Peniazmi nedisponuje, nevedel uviesť skutočnú výšku dôchodku. Na otázky odpovedal s úsmevom, akoby hľadal odpoveď, snažil sa spomenúť a bolo zreteľné, že ho to trápi, že si nevie vybaviť konkrétnu vec, obracal sa na manželku, aby ho doplnila. Na základe výsluchu súd dospel k záveru, že je potrebné uskutočniť kontrolné znalecké dokazovanie, vrátane zodpovedania doplňujúcich otázok.

6. Uznesením č.k. 19Ps/9/2018-134 zo dňa 04.12.2018 súd ustanovil znalca MUDr. Miroslava Čerňana, z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorého úlohou bolo zodpovedať otázky súdu a účastníkov k meritu veci. Vzhľadom na detailne položené otázky a na potrebu vykonania precíznej diagnostiky a doplňujúcich vyšetrení znalec navrhol súdu umiestnenie P. P. na psychiatrickom oddelení Nemocnice sv. Lukáša Galanta podľa § 245 CMP. Uznesením č.k. 19Ps/9/2018-152 zo dňa 18.01.2019 súd návrh znalca zamietol, a to rešpektujúc želanie osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, jeho súkromie, sebaurčenie, dôstojnosť a autonómiu, ako aj pre blízkosť jeho bydliska k zdravotníckemu zariadeniu, ktoré umožňuje zabezpečenie vyšetrení ambulantnou formou. Umiestnenie osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná v zdravotníckom zariadení predstavuje krajné riešenie, keďže ide o pomerne radikálny zásah do osobnostných opráv fyzickej osoby a v danom prípade podmienky na jeho nariadenie neboli dané.

7. Zo záverov súkromného znaleckého posudku znalca z odboru z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Jany Feldmarovej č. 14/2018 zo dňa 28.05.2018 (ďalej len „ZP1“), ktorý zadala vypracovať advokátska kancelária splnomocnená na zastupovanie navrhovateľky v tomto konaní, vyplýva, že P. P. trpí duševnou poruchou vaskulárna demencia. V popredí je porušená pamäť vo všetkých zložkách, nie je schopný vybaviť si základné informácie, je hrubo narušená pozornosť, intelektové schopnosti sú deteriorované, ladenie je tupo euthýmne, osobnosť je ťažko poškodená procesom dementovania. Je odkázaný na pomoc druhej osoby, nie je schopný samostatne zvládať požiadavky bežného života, nie je schopný sa postarať sám o seba. Nie je schopný uvedomiť si následky svojich konaní. Nie je schopný pochopiť význam, účel a následky takého právneho úkonu ako je darovacia zmluva. Jeho konanie je ovplyvnené konkrétnymi okolnosťami a exogénnymi vplyvmi, pri jeho neschopnosti kriticky vnímať a zhodnotiť svoj stav, perspektívu, dosah svojho konania pre seba a svoje

okolie. Jeho konanie, myslenie, názory, prejavy správania sa bolo a je s vysokou pravdepodobnosťou ľahko ovplyvniteľné treťou osobou. Nevie rozpoznať či určitý právny úkon, ktorý mu niekto nariadi alebo ktorý vykoná samostatne je v jeho prospech. Je daný dôvod na obmedzenie jeho spôsobilosti. Z psychiatrického hľadiska ide o stav vyžadujúci si sústavný dohľad a starostlivosť. Nie je schopný si sám riešiť svoje právne záležitosti a rozhodovať o nich. Je závislý od pomoci iných ľudí. Podkladmi pre znalecké dokazovanie boli kompletná zdravotná dokumentácia, ambulantné a prepúšťacie správy, objednávka s popisom a znalecké vyšetrenie P. P. v prítomnosti dcéry J. P. a vnuka T. P. dňa 25.05.2018. Podklady netvorí prílohu ZP1.

8. Zo záverov znaleckého posudku znalca z odboru z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Miroslava Čerňana č. 1/2019 zo dňa 11.02.2019 (ďalej len „ZP2“) vyplýva, že znalec nezistil u P. P. poruchy správania, či klinický obraz, priebeh zistenej duševnej poruchy, ktoré by zakladali z psychiatrického hľadiska opodstatnenie pre návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Samotná organická duševná porucha nezakladá podklady pre takýto návrh i napriek kognitívnemu deficitu, ktorý bol a je zistený. P. P.š trpí vaskulárnou demenciou, ktorá je korelátom - symptomatickou duševnou poruchou - srdcovo -cievnej a mozgovej ischemizácií. Zrejmy predpoklad vzniku sa dá ustáliť na čas roku 2017 (marec), avšak nie v aktuálnom klinickom obraze. Postupnosť zmien je schodovitá, ale pozvoľná, nakoľko nevznikli cieвне zmeny v mozgu následkom mozgového infarktu. U posudzovaného ide o psychické ochorenie symptomatické - súčasťou somatického komplexu ochorení. Posudzovaný nedokáže vzhľadom na svoj duševný stav dostatočne konať v sebaopatre, má poruchy pamäti a pozornosti, ktoré sú podmienené aj emočnými - afektívnymi zmenami. Posudzovaný je schopný posúdiť zmysel súdneho konania limitovane, jeho vyhodnotenie je obmedzené jeho kognitívnym deficitom a emočným nepriaznivým vkladom. Kvalita života je u posudzovaného znížená, a to pre duševnú poruchu, ale aj somatické ochorenia. Samoobslužné aktivity posudzovaný nezvládne, aj pre fyzické ochorenia. Potrebuje prítomnostnú asistenciu inej osoby, podanie liekov, stravy, hygienické úkony a iné. U posudzovaného znalec nekonštatoval zmenu osobnosti. Určitá miera sugestibility u organických duševných porúch je predpokladateľná, ale znalec túto u posudzovaného zásadne nepotvrdil. Cieвна demencia má plošné postihnutie kognitívnych funkcií, iné formy demencie prebiehajú akútne a majú vo svojom klinickom obraze závažné poruchy osobnosti v zmysle porúch správania, bludov, halucinácií.. Pri výsluchu uskutočneného súdom dňa 06.11.2018 sú u posudzovaného poruchy v orientácii, ale vedomie nemal kvalitatívne zmenené, boli poruchy koncentrácie pozornosti, aj s tým súvisiace poruchy novopamäti, ktoré sa prezentovali, ale nebola porucha v úsudku u posudzovaného. Poruchy orientácie, zvýraznené poruchy koncentrácie (ale spoluúčasť porúch emócií) a pamäti vybočujú z normálneho procesu starnutia. Liek Lucetam mohol zlepšiť kognitívne funkcie u posudzovaného. Takéto zlepšenie je individuálne a limitované, nejde o vyliečenie. Znalec nezistil také klinické podklady v duševnom - zdravotnom stave posudzovaného, pre ktoré by musel uviesť, že tento nie je spôsobilý za pomoci iných osôb pochopiť obsah poučenia ošetrojúcim zdravotníckym personálom, o účele, povahe, následkoch a rizikách odmietnutia zdravotníckej starostlivosti a následne vyjadriť informovaný súhlas alebo odmietnuť udelenie takéhoto súhlasu. Znalec skonštatoval, že sa čiastočne stotožňuje zo ZP1, keďže vaskulárna demencia nebola znalkyňou MUDr. Feldmarovou špecifikovaná, či sa jedná o akútnu, či pozvoľne schodovitú vo svojom priebehu. Nestotožňuje sa so záverom, že posudzovaný je nespôsobilý vykonávať prakticky všetky aktivity. Podkladmi pre znalecké dokazovanie boli najmä súdny spis, zdravotná dokumentácia vedená na ambulancii všeobecného lekára a dve znalecké vyšetrenie P. P. dňa 17.12.2018 a 01.02.2019. Podklady netvorí prílohu ZP2.

9. J. P. sa v celom rozsahu stotožnila so závermi ZP2. Navrhovateľka vyjadrila nesúhlas s týmto závermi ZP2. Znalec opomenul súdu oznámiť, že bol ošetrojúcim lekárom P. P., v marci 2017 mu určoval diagnózu. Pri vyšetreniach bol pán P. v prítomnosti svojho vnuka a dcéry, preto vzniká pochybnosť o tom, či nebol ovplyvňovaný pred samotným vyšetrením. Sám znalec konštatuje kognitívny deficit na úrovni stredne ťažkého až ťažkého stupňa, čo samo o sebe potvrdzuje potrebu existencie nutnosti na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Znalec pribral k vyšetreniu inú osobu, psychológa, osobu podriadenú znalcovi, bez súhlasu súdu, čo vyvoláva pochybnosti o nezáujatosti. Aj z textu vykonaného psychológom dňa 11.02.2019 vyplýva, že vyšetovaná osoba je v pásme demencie ťažkého stupňa (test MMSE s výsledkom skóre 8), čo znamená výrazné poruchy kognitívnych funkcií. Pri vyšetrení MUDr. Uhrínom 24.04.2017 dosiahol vyšetovaný skóre 7. Zmätočné je skóre 16 na základe testu MMSE vykonaného znalcom. Z vyšetrení je zrejme, že v prípade vyšetovaného ide o stav trvalý, nemenný. Závery znalca si protirečia s vykonanými vyšetreniami, ZP1 a zdravotnou dokumentáciou. Nie je zrejme

ako znalec dospel k záveru, že nie je daný dôvod k obmedzeniu spôsobilosti vyšetovaného na právne úkony.

10. Na pojednávaní dňa 29.04.2019 súd uskutočnil výsluch znalcov, najprv každého samostatne, bez prítomnosti druhého znalca a potom spoločne. Znalkyňa MUDr. Jana Feldmarová v rámci výsluchu uviedla, že u posudzovaného sa prvýkrát diagnostikovala vaskulárna demencia MUDr. Miroslavom Čerňanom, a to v rámci konziliárneho psychiatrického vyšetrenia, kedy vyšetovaný bol hospitalizovaný na chirurgickom oddelení a dňa 10.3.2017 bol prizvaný MUDr. Miroslav Čerňan - psychiater danej nemocnice s poliklinikou v Galante. Táto diagnóza nebola vyvrátená iným psychiatrom. Vyšetovaný bol v danom čase, rovnako ako aj v súčasnosti, vedený u psychiatra MUDr. Maroša Uhrína. Znalkyňa potvrdila diagnózu stanovenú MUDr. Čerňanom a MUDr. Uhrínom. Už v apríli 2016 bola vyšetovanému diagnostikovaná aterosklerotická srdcovo cievna choroba. Vaskulárna demencia je u vyšetovaného trvalého charakteru a má tendenciu sa zhoršovať. Demencia postihuje súčasnú pamäť. Takýto človek si nevie zapamätať základné údaje, nevie kde sa nachádza, nevie vyhodnotiť situáciu, či je to preňho správne, nesprávne. Pán P. pri vyšetrení dňa 25.05.2018 nevedel uviesť dátum, vedel ako sa volá, nevedel uviesť deň v týždni, len s pomocou, nevedel aký je mesiac a rok, nevedel, kde sa nachádza. Vyšetovaného je potrebné obmedziť spôsobilosti na právne úkony z dôvodu potreby jeho ochrany, pretože daná osoba nemá tak zachované ovládacie a rozpoznávacie schopnosti, aby vedela rozpoznať danú situáciu, v ktorej sa nachádza. Pri každom dementnom syndróme je potrebné obmedziť spôsobilosť na právne úkony. U vyšetovaného je potrebná pomoc inej osoby pri riešení každodenných záležitostí osobnej starostlivosti, zariaďovania záležitostí, preberania dôchodku, vykonávaní dôležitých rozhodnutí, podpisovaní listín. Vyšetovaný nie je schopný pochopiť význam súdneho rozhodnutia, nie je spôsobilý posúdiť právny úkon dispozície so svojim majetkom a jeho následky, nebol schopný uviesť informácie ohľadne svojho zdravotného stavu. Čerpajúc z odbornej literatúry, najmä z učebnice psychiatrie pre študentov a taktiež z osobitnej literatúry pre znalcov „Súdnej psychiatrie“, z ktorej vyslovene vyplýva, že osoba trpiaca vaskulárnou demenciou má byť obmedzená spôsobilosti na právne úkony. Užívaním lieku Lucetam nemôže dôjsť k zlepšeniu kognitívnych funkcií. U vyšetovaného neidentifikovala emočnú zložku. Bol citovo plochý, neprejavoval emócie. Vaskulárna demencia buď je alebo nie je, nemá akútny alebo pozvoľný priebeh, ale môže byť akútne zhoršená s prítomným delíriom a ten bol videný u vyšetovaného, keď bol hospitalizovaný na chirurgii v nemocnici v Galante. Znalec MUDr. Miroslav Čerňan, v rámci výsluchu uviedol, že pri vyšetreniach dňa 17.12.2018 a 01.02.2019 bol vyšetovaný pokojný, bol asistovane privedený na vyšetrenie, prišiel na vozíku, správal sa nerušivo, spontánne nekomunikoval, cielené otázky zodpovedal kvantitatívne nie dostatočne a kvalitatívne s nepresnosťami, avšak nie abnormity a nerealizmy. Vyšetrenie sa dalo vykonať. Okrem znalcom zrealizovaného konziliárneho vyšetrenia dňa 10.03.2017 na oddelení úrazovej chirurgie nemocnice s poliklinikou v Galante našiel iba záznam z psychiatrickej ambulancie MUDr. Uhrína, inak sa v zdravotnej karte nenachádzali žiadne psychiatrické záznamy. Vyšetovaný bol viackrát hospitalizovaný na somatických oddeleniach, bolo uvedené, že spolupracuje. Z dôvodu otázok v uznesení považoval za potrebné zabezpečiť výsledky vyšetrenia CT. CT je zobrazovacie vyšetrenie, ktoré poukazuje na závažnosť a charakter úbytku mozgovej hmoty. Zistil, že u vyšetovaného sa jedná o cievny zmenami podmienený úbytok cievneho tkaniva. Išlo o potvrdenie jeho diagnózy. Išlo o podporné vyšetrenie. V prípade psychologického vyšetrenia išlo o zistenie podielu emócií na fungovaní a prežívaní vyšetovaného. Bolo zistené, že emócie prekrývajú schopnosť vyšetovaného sa sústrediť, i keď v zníženej forme. Zistil zmiešanú kôrovú a podkôrovú formu demencie stredne ťažkého až ťažkého stupňa bez patologickej štruktúry osobnosti, s pridruženou poruchou afektivity (plač, smiech, hnev). Diagnóza F013. U vyšetovaného ide o trvalú duševnú poruchu. Ide o deficit ohľadne zabezpečenia samoobslužných aktivít od raňajok, administráciu liekov, návštevy lekára, návštevy úradov, rôznych inštitúcií, ktorý ho vyzvú, aby ich kontaktoval. Tento hendikep je spôsobený aj fyzickými obtiažami. Z pohľadu potreby asistencie ide z väčšej miery o potrebu kvantitatívnu, tzn. ide o deficit menej si pamätá, menej sa sústreďí, povrchnejšie spracuje informáciu. K veciam, na ktorých vyšetovanému záleží, sa vie vyšetovaný vyjadriť, zaujať stanovisko, má priliehavé reakcie. Na otázku či je vyšetovaný schopný posúdiť právny úkon, znalec poukázal na odpovede vyšetovaného v rámci vyšetrenia, „postavil som dom...“ dávajú naňho, že je nepríčetný, znalec sa ho pýtal na možnosť použitia občianskeho preukazu, preukazu poistenca. Z odpovedí mal za to, že uvedené preukazy vyšetovaný považuje za doklad. Znalec nenašiel podklady pre to, že vyšetovaný nedokáže pochopiť právny úkon. V rámci konfrontácie MUDr. Čerňan uviedol, že nesúhlasí so záverom MUDr. Feldmarovej, že pri každej diagnóze vaskulárnej demencie ťažkého stupňa je potrebné obmedziť spôsobilosť na právne úkony, keďže obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (SNPÚ) nie je diagnóza, má spoločensko-etický rozmer.

MUDr. Feldmarová uviedla, že znalec pri rozhodovaní o tom, či je potrebné obmedziť SNPÚ vychádza zo zdravotnej dokumentácie. Na základe výsledkov testu MMSE so stupňom 7 - 13 je tak daný dôvod. MUDr. Čerňan nesúhlasil a uviedol, že kritériami pre obmedzenie SNPÚ je protispoločenská činnosť, ochrana vyšetrovaného a nič takéto u vyšetrovaného neidentifikoval. Ohľadne prítomnosti emočnej zložky sa MUDr. Feldmarová vyjadrila, že u vyšetrovaného neboli prejavované žiadne emócie. MUDr. Čerňan zistil, že vyšetrovaný je úzko spätý s prebiehajúcim konaním, uvedomuje si predmet tohto konania, svoje životné úspechy, všetko toto poukazuje na prítomnosť emócií. Vtedy slzil.

11. Pre rozpory znalcov súd zopakoval výsluch P. P. v domácom prostredí, s použitím zvukového záznamu. Pri výsluchu boli prítomní všetci účastníci, vrátane manželky pána P.. Výsluch sa uskutočnil dňa 23.02.2019. Pán P. uviedol, že sa má dobre. Nevedel, že prebieha konanie o obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Na otázku či si pamätá, že už bol navštívený zo súdu uviedol, že tu má všetko, celú knihu. Na otázku o akú knihu ide, uviedol, že to, že nie je normálny, lebo vnučka z neho spravila debila. Manželka pána P. bola požiadaná, aby opustila miestnosť, keďže pán P. pri zodpovedaní otázok s ňou vyhľadával očný kontakt a ona následne vstupovala do výsluchu. Znalecký posudok nečítal. Nevie, či mu o ňom niekto povedal. Ako príjem označil dôchodok. Nevedel odpovedať v akej výške je, ale uviedol, že kvôli tomu sa oňho starajú, aj ho okúpu, všetko komplet, ostrihajú, ukazujú na T. P.. Nevlastní žiadny majetok. Majú túto izbu, ostatné príslušenstvo. Na otázku, či to je ich majetok uviedol, že je, aj nie je. Darovali dcére. Na otázku, kedy naposledy navštívil nejaký úrad uviedol, že má veľký problém, lebo neprejde ani tu. Točí sa mu hlava, aj srdce, už nemá v poriadku nič. K lekárovi chodí každú chvíľu. Berú ho autom. Na otázku, či vie aké lieky berie, ukázal, že tu má všetko. Na otázku, či niekedy vyslovil nesúhlas s liečbou neodpovedal. Na otázku, či počúva lekárov odpovedal, že áno. Na otázku, aké boli teraz voľby odpovedal, že boli voliť prezidenta. Na otázku, či chodí niekedy na prechádzky uviedol, že niekedy, keď ide k lekárovi, tam sa prejde. Kamarátov už nemá, všetci zomreli. Doma prakticky nebyva sám, lebo oni dávajú naňho pozor. Nemôže ísť ani do záhrady.

12. Súd tiež dňa 23.02.2019 v domácom prostredí posudzovaného uskutočnil aj výsluch manželky posudzovaného, H. P.. Uviedla, že v konaní ide o to, že dcére darovali dom s tým, že ona sa bude o ten dom starať, aj s vnukom. Návrh na obmedzenie spôsobilosti jej manžela nie je dôvodný. Už nemôže nikde chodiť, nič robiť a rozum už tak dobre nefunguje, on toho už mal dosť. Zobudia sa o ôsmej, dostanú raňajky, kávičku, všetko a potom sú vo vnútri alebo idú von na desať minút, viac už nevládzu. Potom majú obed, ktorý im nosia zo školy, naobedujú sa, opatrovať ich obslúži, vypijú kávičku, do postieľky sadnú, pochodia po chodbe. Vnuk im spraví večeru a deň je preč. Dobre im je. O jej lieky a lieky manžela sa stará T. (poznámka súdu: T. P.). Chodí s ním na vyšetrenia. Dôchodok manžela chodí na účet. Bankomatovú kartu má T.. On robí všetko, aj nákupy, okúpe ich, vybaví lekárske recepty. S manželom nechodia na úrady. Keby potrebovali, autom ich zoberie vnuk. Nevlastnia s manželom žiadny majetok, majú 50-ročný dom, iné nič. Nezažila, že by manžel odmietol lieky. S manželom volili, vnuk ich objednal a prišli k nim. Poštu otvára vnuk alebo dcéra. Manžel sám prečíta poštu, ak je toho málo. Alebo im to prečítajú oni, nevedia takéto veci už robiť. Nevidí dobre, ale manžel vidí lepšie. Kto má toľko rokov, už nemôže byť samostatný. Musí byť už dozor nad nimi. Ona je na tom o dosť lepšie ako dedo. On je už taký unavený. Trošičku už nereaguje tak dobre ako ona. Vnuk mu prečíta, čo má podpísať. Vysvetlí mu to, ešte to pochopí, nie je on taký sprostý akým ho spravila vnučka. Všetky takéto veci on vie. Nemôžu ho klamať alebo zatajiť voľačo. Ani nemajú čo zatajiť. V domácnosti okrem T. pomáha aj dcéra a vnučka. Ohľadne zariadenia záležitostí dôverujú T., je všestranný človek, vie navariť, vie upratať, všetko spraví.

13. Na pojednávaní dňa 23.09.2019 súd uskutočnil výsluch navrhovateľky. Návrh podala z dôvodu, že jej dedko by s niečím takým nesúhlasil, aby sa vzdal domu, ktorý postavil. Sám jej to niekoľkokrát povedal. So starými rodičmi mala nadštandardný vzťah, všetko sa zmenilo pred rokom a pol, keď sa dozvedela o skutočnostiach.. Bola dedka navštíviť v nemocnici v marci 2017, dedko bol dezorientovaný, myslel si, že je doma, bolo na ňom vidno, že utrpel šok. Po prepustení z nemocnice sa to mierne zlepšilo, ale nebolo to, čo predtým, veľakrát sa opakoval, stále hovoril to, čo napr. pred 20 minútami. Riešil len základné veci, čo jedli, kávu a pod. Babka sa raz vyjadrila, že dedo tu už s nami nie je. Spoznal ju vždy, ale rozhovor nebol ako kedysi, jeho záujem sa obmedzil na aktuálnu chvíľu. Po podaní návrhu kontaktovala J. P. ohľadne možného mimosúdneho vyrovnania, t.j. aby sa všetko vrátilo do pôvodného stavu. Nemá najmenší záujem uškodiť starým rodičom a nemá záujem o nič, čo jej nepatrí. Odkedy skončila vysokú školu je zamestnaná, vedie usporiadaný život. Nemá záujem robiť veci v rozpore so zásadami a v neprospech starých rodičov. Pred úrazom v marci 2017 pravidelne, každý týždeň, navštevovala starého otca. Keď sa pýtala, či nepotrebuje nič spraviť, nakúpiť, odpovedali, že T. je šikovný, že netreba. Babka

jej povedala, že jej stačí, keď príde a porozprávajú sa. Babka zvykla hovoriť, že sesternica pekne umýva kúpeľňu, na čo jej navrhla, že sa môžu týždenne striedať, na čo povedala, že netreba. Myslí si, že J. P. by nemala byť opatrovníčkou, pretože nevie, či by vedela byť nestranná, nakoľko na ňu bol prepísaný dom, jedná sa o jej záujmy.

14. Na pojednávaní dňa 23.09.2019 súd uskutočnil procesného opatrovníka. Pána P. začal opatrovať, keď ho prepustili z nemocnice. Išlo o spontánnu reakciu. Babka mu volala 7.3., že dedko je v nemocnici, vtedy sa k nej nasťahoval a je tam dodnes. Počas hospitalizácie bol dezorientovaný, nevedel kde je, nevedel o čase, mal popraskané rebrá, bol imobilný, pripútaný na jedno miesto. Po prepustení z nemocnice sa situácia zmenila, mal predpísaný pánom Uhrínom Lucetam v máji 2017, je to doplnok na lepšiu pamäť, prekrvuje to mozog, nastala výrazne pozitívna zmena, začal vnímať, reagoval na podnety, začal postupne chodiť, mal menší únik moču. K lekárovi pána P. vozí on alebo mama. On mu podáva lieky, preberá zaňho poštu, má splnomocnenie. Pošta chodí zo súdu, smeti, 2-3x do roka pohľadnice, on ho oboznámi s obsahom pošty, pohľadnicu mu dá do ruky. Pán P. nemá účet, procesný opatrovník má dispozičné právo k účtu jeho manželky, kam chodí jeho dôchodok. Babka podpísala v banke prístup na internet banking, má k dispozícii bankomatovú kartu. Má priznaný čiastočný príspevok za opatrovanie pána P. od 28.08.2018. Svoju žiadosť o priznanie príspevku odôvodnil tým, že pán P. nie je spôsobilý vykonávať určité základné úkony, napríklad nakúpiť, okúpať sa, vybaviť administratívne záležitosti. Bola mu určená 60% odkázanosť na opateru. Opísal každodenný harmonogram pána P. a jeho manželky, a to obdobne ako vo výsluchu manželka pána P.. Podľa názvov konkretizoval lieky, ktoré podáva pánovi P. a lekárov, ktorých navštevuje s pánom P.. Pán P. veľa nekomunikuje, je introvert, väčšinou sa vypytuje cez babku, ona je jeho hovorca, tak to bolo vždy, nie je to jeho starobou. U psychiatra bol naposledy s pánom P. v máji 2017. Nevidel dôvod na návštevu, nezbadal žiadne výkyvy. Starí rodičia majú za to, že návrh je neadekvátny. Nevie odseparovať to, čo hovorí dedko a babka, oni sú stále spolu, on je nahnevaný, takisto aj babka. Zo strany dedka je emocionálna reakcia, hnev, berie to ako urážku. Absolútne rozporuje to, že by bol emocionálne prázdny. Čítal a vysvetľoval pánovi P. čo je uvedené v návrhu, pretože keď sa mu to len pričíta, on to nepochopí, pochopí to až po vysvetlení, preformulovaní. Procesný opatrovník vyjadril nesúhlas s takým znaleckým hodnotením, že ak sa pacient vmestí do určitého rozsahu, tak je právne nespôsobilý. Osobnú starostlivosť o pána P. vykonáva aj mama procesného opatrovníka. Na otázky zo strany súdu odpovedal, že pán P. nenakladá s finančnou hotovosťou, nevlastní žiadny významný majetok, úspory. Nechodí na nákupy spolu s procesným opatrovníkom, trvalo by to veľmi dlho. Lekárom navrhnutú liečbu vysvetľuje pánovi P.. Ešte nikdy neodmietol liečbu, najradšej by chodil k lekárom každý deň. O spoločenské dianie sa zaujíma, aj o niektorých politikov, a to v negatívnom slova zmysle. Pán P. bol voliť. Je niekedy sám doma s babkou, ale procesný opatrovník je preč najviac hodinu týždenne. Základné potreby rieši sám procesný opatrovník, ak ide o nejakú väčšiu vec, napr. chladničku, tak si sadne so starými rodičmi a pýta sa ich, akú chcú chladničku. Nikto z lekárov, ani MUDr. Uhrín neinformoval procesného opatrovníka o tom, že je potrebné podať návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony pána P..

15. Na pojednávaní dňa 23.09.2019 súd uskutočnil J. P., dcéry pána P.. Celodennú starostlivosť o otca vykonáva ona a jej syn. Navštevuje domácnosť rodičov približne trikrát do týždňa. Pozná ich potreby. Nezistovala u lekárov, čo znamená diagnóza jej otca. Berie rodičov takých, akí sú. Otec má zabezpečené bytové podmienky darovacou zmluvou, kde je upravené, že treba dochovať a pochovať. Táto povinnosť bola uložená jej, časť dala na syna. Vecné bremeno doživotného užívania bolo zriadené bez náhrady. Ona nemá splnomocnenie na žiadne právne úkony otca. Všetko je v réžii jej syna. Svedkyňa na otázky kladené zo strany súdu odpovedala obdobne ako procesný opatrovník. O predmete konania sa rozprávala s otcom, ten bol rozčúlený.

16. Na pojednávaní dňa 23.09.2019 navrhol splnomocnenec navrhovateľky vykonanie ďalších dôkazov, a to pripojiť spis katastra V-3070/17 za účelom preverenia, či bolo nakladané s majetkom P. P. v rozpore s jeho záujmami. Ďalej navrhol pripojiť zdravotnú dokumentáciu od MUDr. Uhrína za účelom zistenia, či došlo v rámci ochorenia pána P. k zlepšeniu alebo zhoršeniu jeho stavu. Navrhol tiež kontrolné znalecké dokazovanie za účelom vylúčenia rozporu v tom, či je u pána P. prítomná emočná zložka. V prípade, že súd pripustí dôkaz spis katastra V-3070/17, splnomocnenec J. P. navrhol vypočuť notára, ktorý vyhotovoval zápisnice ohľadne darovania nehnuteľnosti. Navrhol však všetky návrhy na vykonanie dokazovania zamietnuť z dôvodu, že v súdnom spise sa nachádza dostatok dôkazov a bolo by to neehospodárne. Z dôvodu, že pojednávanie skončilo až o 16:30 hod., súd odročil pojednávanie na deň 17.10.2019 kvôli možnosti doručiť záverečné reči písomnou formou. Na pojednávaní dňa 17.10.2019

súd po prednese záverečných rečí zamietol ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd nevidí dôvod v pripojení zdravotnej dokumentácie ohľadne pána P. vedenej u MUDr. Uhrína, s ktorou boli oboznámení obaja znalci, ktorí si v stanovení diagnózy pána P., ako ani v tom, že ide o trvalú duševnú poruchu, neprotirečia. Zhoršenie, resp. zlepšenie stavu pána P. je z hľadiska rozhodnutia o merite veci irelevantné, pretože pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Uvedené rovnako platí aj pre otázky účastníkov kladené v rámci dokazovania vo vzťahu k duševnému stavu pána P. v čase, kedy malo dôjsť k podpisu darovacej zmluvy (jún 2017), resp. k návrhu na pripojenie spisu katastra. K prítomnosti emočnej zložky u pána P. sa už vyjadrili dvaja znalci a odročenie pojednávania za účelom posúdenia tejto jednotlivšej okolnosti ďalším znalcom, súd nepovažuje za hospodárne a majúce tak zásadný význam pre rozhodnutie, ktoré súd opiera aj o iné, v tomto smere vykonané dôkazy (výsluch pána P. a účastníkov). Obdobný postoj zaujal Krajský súd v Košiciach, sp. zn. 7Co/55/2015 zo dňa 30.06.2016: „Obsahom spisu je preukázané, že v predmetnej veci boli vypracované dva znalecké posudky a posudok, resp. stanovisko primára..., v ktorých je nepochybne preukázané, že vyšetrovaný trpí duševnou poruchou - trvalou poruchou s bludmi. Zistenie duševnej poruchy je nesporne preukázané, preto súd prvého stupňa správne konštatoval, že ďalšie znalecké dokazovanie v tomto smere je neúčelné, nakoľko predpoklad, či táto trvalá duševná porucha vylučuje schopnosť vyšetrovaného uskutočňovať právne úkony, je vecou vykonaného dokazovania, ktoré súd prvého stupňa podrobne vykonal a dospel k správnejmu záveru, že u vyšetrovaného nie sú splnené predpoklady, ktoré vylučujú alebo obmedzujú schopnosť uskutočňovať právne úkony.“ Vzhľadom na uvedené, súd návrhy na doplnenie dokazovania zamietol.

17. Splnomocnenec navrhovateľky v rámci záverečnej reči poukázal na to, že osoba trpiaca vaskulárnou demenciou nevie posúdiť či úkony, ktoré vykonáva sú v jej záujme, alebo mu môžu uškodiť. Táto porucha postihuje nielen zložky vedomia, ale najmä kognitívne funkcie, schopnosť pochopiť informácie a posúdiť ich správnosť. P. P. je odkázaný na pomoc inej osoby nielen pri fyzických činnostiach, ale aj pri psychických, ako je vybavovanie právnych záležitostí. Uvedené vyplýva aj z posudku ÚPSVaR Galanta, kde sa konštatuje, že ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, má narušenú schopnosť komunikácie a je odkázaný na pomoc v styku so spoločenským prostredím. Aj odborná literatúra uvádza, že v prípade takej psychickej poruchy sa odporúča obmedziť spôsobilosť na právne úkony, pre ochranu dotknutej osoby, nakoľko je ľahko manipulovateľná. Miera humánosti sa prejavuje práve rozsahom obmedzenia v rozhodnutí súdu. P. P. bol v 6/2017, teda v čase existencie duševnej poruchy pozbavený svojho majetku. Zriadenie vecného bremena doživotného užívania môže byť kedykoľvek zrušené dohodou, čím nie je zabezpečená ochrana P. P. B. nesúhlasí s ustanovením J. P. za opatrovníka, keďže táto, aj napriek vedomosti o prítomnosti duševnej poruchy u P. P., ho pozbavila majetku. Navrhuje, aby súd ustanovil ju ako osobu blízku za opatrovníka. Splnomocnenec J. P. v rámci záverečnej reči poukázal na to, že návrh nespĺňa náležitosti podľa § 234 CMP, a to najmä zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné. Zo ZP2 vyplynulo, že napriek prítomnosti vaskulárnej demencie u posudzovaného nie je z klinického psychiatrického hľadiska dôvod na obmedzenie SNPÚ. U posudzovaného nie je prítomná porucha správania, napriek kognitívnemu deficitu nie je patologicky narušený jeho úsudok. K veciam, na ktorých mu záleží sa vie vyjadriť, zaujať stanovisko a má prilihavé reakcie. Emočne prežíva úmrtie svojho syna, ako aj toto konanie, má fyzické zdravotné problémy, to všetko môže mať vplyv na výsledky MMSE testu, čo je len jednou z diagnostických metód. Nespôsobilosť pána P. k udeleniu informovaného súhlasu doteraz nespozoroval žiaden z ošetrovujúcich lekárov. Je dôležité zvážiť, či posudzovaná osoba dokáže za pomoci iných opatrení realizovať právne úkony, tzv. podporné rozhodovanie. Z ustanovení zákona o rodine tiež vyplýva zákonné zastúpenie druhého manžela. To, že navrhovateľka navrhla, že zoberie návrh späť, ak sa veci vrátia do pôvodného stavu, ju vylučuje z okruhu osôb na riadny a čestný výkon funkcie opatrovníka. Poukázala na závery Ústavného nálezu SR, sp. zn. I. ÚS 313/2012 a Ústavného nálezu ČR sp. zn. I. ÚS 557/2009. Vzhľadom na uvedené navrhla súdu konanie zastaviť. V prípade, že súd obmedzí pána P. spôsobilosti na právne úkony, navrhla ustanoviť pribratú účastníčku do konania za jeho opatrovníčku. Žiada priznať náhradu trov konania v rozsahu 100%.

18. Súd sa oboznámil s nasledovnými listinnými dôkazmi: rodný a úmrtný list Ing. P. P., rodný list navrhovateľky, výpis z listu vlastníctva č. XXX, k.ú. Galanta, znalecký posudok znalca MUDr. Jany Feldmarovej č. XX/XXXX, súhlas a čestné vyhlásenie T. P. s ustanovením za opatrovníka zo dňa 21.06.2019 a súhlas a čestné vyhlásenie H. P., manželky P. P. zo dňa 22.06.2018, znalecký posudok znalca MUDr. Miroslava Čerňana č. X/XXXX zo dňa 11.02.2019, rozhodnutie ÚPSVaR Galanta o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie H. P. a P. P. zo dňa 22.01.2018, zo dňa 16.07.2018, komplexný posudok ÚPSVaR Galanta P. P. zo dňa 15.01.2018.

19. Súd na danú vec aplikoval predovšetkým nasledovné právne normy:

Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzení určí v rozhodnutí.

Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z. Z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,..

Podľa § 233 ods. 1 a § 234 CMP, návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem. Návrh na začatie konania musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí podania opísanie skutočností odôvodňujúcich zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné alebo opísanie skutočností odôvodňujúcich zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo skutočností odôvodňujúcich navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 235 ods. 2 CSP, súd môže navrhovateľovi podľa odseku 1 alebo navrhovateľovi, ktorým je blízka osoba, uložiť, aby v lehote, ktorú mu určí, predložil lekársku správu o zdravotnom stave osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná.

Podľa § 236 a § 237 CMP, účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná. Blízka osoba alebo ten, kto osvedčí právny záujem, môže navrhnúť, aby ho súd pribral ako účastníka do konania. Súd návrhu vyhovie, ak to považuje pre vedenie konania a pre ochranu dotknutých práv za účelné.

Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

Podľa § 240 ods. 1 a 3 CMP, súd ustanoví procesného opatrovníka tomu, o koho spôsobilosti sa koná, ak nemá zákonného zástupcu. Rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

Podľa § 241 ods. 1 a 2 CMP, súd poučí osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, o jej procesných právach a povinnostiach, najmä o práve zvoliť si zástupcu. Poučenie podľa odseku 1 súd uskutoční spôsobom, ktorý zohľadňuje zdravotný stav osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná.

Podľa § 243 ods. 1 a 2 CMP, súd vylúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

Podľa § 244 CMP, súd v konaní ustanoví a vylúchne znalca.

Podľa § 245 CMP, na návrh znalca môže súd nariadiť, aby osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, bola najviac na štyri týždne umiestnená v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zdravotnícke zariadenie“), ak je to nevyhnutne potrebné na vyšetrenie jej zdravotného stavu.

Podľa § 247 CMP, ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

Podľa § 209 ods. 1 až 3 zákona č. 160/2015 Z. Z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), súkromný znalecký posudok je znalecký posudok predložený stranou bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd. Ak je spolu so žalobou predložený súkromný znalecký posudok, ktorý má všetky zákonom predpísané náležitosti a obsahuje doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca. Ak sa súkromný znalecký posudok vyhotovuje v priebehu konania, súd umožní znalcovi nahliadnuť do spisu alebo sa inak oboznámiť s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku.

Podľa § 217 ods. 1, prvá veta CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

20. Zo záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 313/2012 zo dňa 28.11.2012 vyplýva, že „Zdravotné postihnutie sa dnes nechápe už iba v medicínskom (individuálnom) rámci, ale svoj význam nadobúda rámec sociálny a právny, ktoré oproti minulosti väčšmi ingerujú hodnoty tvoriace substrát ľudských práv, ako napr. rešpekt a ochrana dôstojnosti...V medziach ústavného významu práv človeka ústavný súd predovšetkým predostiera, že ich zbavením/obmedzením sa ex constitutione primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb.. Zbavenie človeka spôsobilosti na právne úkony (jeho právna smrť) je prostriedkom ultima ratio, t. j. možno k nemu pristúpiť až vtedy, ak sa všetky - menej represívne prostriedky (napr. trestného práva, správneho práva či „iba“ ich obmedzenia) nedajú použiť, resp. sa stanú neúčinnými.... Uvedené platí o to viac, ak to dotknutá osoba, jej právny zástupca výslovne požadujú.. Samotné zistenie, že človek trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodnou (čo je predovšetkým otázka pre odborného znalca), na zbavenie spôsobilosti na právne úkony nestačí... Pri jej riešení teda súd vychádza zo skutkových zistení nielen na základe posudku znalca, ale tiež v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania...”

21. Podľa čl. 12 bod. 4 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z. - Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím) „Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony poskytovali primerané a účinné záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky zabezpečia, aby opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony rešpektovali práva, vôľu a preferencie danej osoby, aby zabráňovali konfliktu záujmov a nenáležitému ovplyvňovaniu, aby boli primerané a prispôbené situácii danej osoby, aby sa uplatňovali čo najkratšie a aby podliehali pravidelnej kontrole zo strany príslušného, nezávislého a nestranného orgánu alebo súdu. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery uvedené opatrenia ovplyvňujú práva a záujmy danej osoby.“ Z komentára Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vyplýva, že uvedené ustanovenie... „Zakotvuje veľmi významné podporované rozhodovanie - ako asistované rozhodovanie alebo rozhodovanie s podporou poradcov a ktoré otvára možnosti na zrušenie náhradného rozhodovania - rozhodovania opatrovníkmi.. Dohovor prináša nové chápanie schopností ľudí s postihnutím tak, že rešpektuje individuálne zvláštnosti každého človeka. Autoritatívne zásahy do spôsobilosti na právne úkony a poskytnutie všemožnej a mnohokrát ani nekontrolovanej moci opatrovníka sú už prekonané. Hľadajú sa nové spôsoby k doterajšiemu opatrovníctvu. Cieľom je postupne zrušiť pozbavovanie a obmedzovanie spôsobilosti na právne úkony...Dohovor hovorí, že ľudia a postihnutím majú právo byť uznaní ako osoby pred zákonom rovnako ako iné osoby. Znamená to, že všetky osoby s postihnutím majú spôsobilosť na práva ako aj spôsobilosť konať. Od štátov sa žiada, aby poskytli vhodnú podporu pre osoby s postihnutím, potrebnú pre uplatňovanie ich práv. Aj človek s mentálnym postihnutím má právo: prijímať svoje vlastné rozhodnutia, konať podľa svojich vlastných rozhodnutí... Podporované rozhodovanie znamená, že človek môže prijať pomoc pri rozhodovaní bez toho, že by sa zriekol práva prijímať rozhodnutia. Podporované rozhodovanie pomáha ľuďom pochopiť informácie a prijať rozhodnutia na základe svojich vlastných preferencií. Človek s mentálnym postihnutím môže potrebovať pomoc pri čítaní alebo môže potrebovať podporu pri zameraní pozornosti na prijatie rozhodnutia...Takže miesto náhradného rozhodovania, ktoré je charakteristické tým, že opatrovník rozhoduje miesto opatrovanca (v dôsledku toho je opatrovanec vylúčený z rozhodovania, a preto často aj zo života v spoločnosti ako takého), je text ustanovenia Článku 12 postavený na konštrukcii podporovaného rozhodovania, ktoré vychádza z predpokladu, že každý človek je schopný rozhodovať, môže k tomu potrebovať väčšiu alebo menšiu mieru podpory. Krajiny sa na základe Dohovoru zavazujú prijať opatrenia, prostredníctvom ktorých bude ľuďom so zdravotným postihnutím poskytovaná nevyhnutná podpora tak, aby mohli uplatňovať svoju spôsobilosť na právne úkony... .

Podporované rozhodovanie tak má smerovať k tomu, aby bolo uplatňované i v prípadoch, keď v súčasnej dobe dochádza k úplnému pozbaveniu spôsobilosti na právne úkony a tým inštitút zbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony môže v celom rozsahu nahradiť.“

22. Súd považoval za potrebné obsiahnuť citácie v bode 20 a 21 do rozsudku. Chápajúc úlohu štátu podľa článku 12 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ktorý v prípade rozhodovania o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, plní súd) dospel súd totiž k záveru, že nie je potrebné pristúpiť k tak závažnému zásahu do práv P. P., akým je obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie. Duševný stav P. P. bol vo vzťahu k meritu veci posúdený dvoma znalcami. Navrhovateľka namietala, že znalec MUDr. Čerňan stanovil diagnózu P. P. v marci 2017 počas hospitalizácie pána P. v nemocnici v Galante, a tým nie je neustranným v znaleckom dokazovaní. Súd tento názor nezdíeľa, keďže znalkyňa MUDr. Feldmarová, ako aj ošetrojúci psychiater pána P., MUDr. Uhrín, obaja potvrdili diagnózu stanovenú MUDr. Čerňanom v marci 2017. Aj znalec MUDr. Čerňan zotrval na takto stanovenej diagnóze v ZP2. Medzi znalcami nebolo sporné, že pán P. trpí trvalou duševnou poruchou, a to vaskulárnou demenciou stredne ťažkého až ťažkého stupňa, ktorá sa prejavuje kognitívnym deficitom. Znalec MUDr. Čerňan poukázal na to, že u posudzovaného boli pri výsluchu poruchy v orientácii, ale vedomie nemal kvalitatívne zmenené. Boli u neho poruchy koncentrácie pozornosti, aj s tým súvisiace poruchy novopamäti, ktoré sa prezentovali, ale nebola porucha v úsudku u posudzovaného. K veciam, na ktorých mu záleží sa P. P. vie vyjadriť, zaujať stanovisko a má priliehavé reakcie. Nezistil u pána P. zmenu osobnosti. Poukázal na prítomnú emočnú zložku u posudzovaného, ako aj na jeho fyzické zdravotné potiaže. Všetky uvedené faktory môžu mať podiel na celkovom rozporení pána P., jeho motivácii, vrátane testovania MMSE, kde sa vyhodnocujú práve kognitívne funkcie posudzovaného. Znalkyňa MUDr. Feldmarová namietala prítomnosť emočnej zložky u pána P.. Súd sa stotožnil so závermi znalca MUDr. Čerňana, a teda, že pán P. odpovedal na otázky síce nepresne, ale obsahovo odpovede v podstate zohľadňovali realitu. Pri niektorých otázkach bolo potrebné otázku preformulovať a následne pán P. otázku zodpovedal (na otázku, či niekedy vyslovil nesúhlas s liečbou neodpovedal, ale po úprave otázky, či počúva lekárov odpovedal, že áno). Prebiehajúce konanie pociťoval ako urážku (výsluch procesného opatrovníka), spravila z neho debila (výsluch pána P.), dávajú naňho, že je nepríčetný (výsluch znalca MUDr. Čerňana). Počas výsluchu ukazoval sudkyňi svoj diplom od primátora mesta, čím by sa akoby chcel pochváliť. Z uvedených reakcií pána P. súd vyhodnotil, že pán P. prejavuje svoje emócie, je si vedomý svojich úspechov a prebiehajúce konanie mu nie je ľahostajné. Z výsluchu účastníkov vyplýva, že pán P. má dobrý vzťah s manželkou, na ktorú sa aj obracal počas výsluchov. Jeho manželka mala dominantnú pozíciu v ich vzťahu aj pred marcom 2017, kedy bola diagnostikovaná duševná porucha u pána P. (výsluch procesného opatrovníka). To však neznamená, že takto ovplyvnená osoba si neuvedomuje význam a dôsledky právneho úkonu. Vedel, že dcére daroval dom, aj prečo (lebo sa o nich stará). Uviedol, že nevlastní žiadny majetok. Majú izbu, ostatné príslušenstvo. Na otázku, či to je ich majetok uviedol, že je, aj nie je. Darovali dcére. Vzhľadom na zmysel právneho inštitútu vecného bremena užívania je takáto odpoveď primeraná. Vzájomné ovplyvňovanie dlhoročných manželov je prirodzené. Znalec MUDr. Čerňan v ZP2 tiež uviedol, že určitá miera sugestibility u organických duševných porúch je predpokladateľná, ale znalec túto u posudzovaného zásadne nepotvrdil. Vnuk a dcéra pána P. boli prítomní pri vyšetrení pána P. u oboch znalcov, preto ich prítomnosť pri vyšetrení znalcom MUDr. Čerňanom nemôže jeho závery diskvalifikovať. Znalec je povinný zodpovedať otázky súdu v rámci nariadeného znaleckého dokazovania a pokiaľ znalec vyhodnotí, že je potrebné realizovať podporné vyšetrenie (napríklad psychologické iným špecialistom), uvedené nie je v rozpore so zaužívanou praxou a právnymi predpismi. V konaní nebolo sporné, že pán P. je odkázaný na pomoc inej osoby, a to po stránke fyzickej i duševnej. Procesného opatrovníka označil za osobu, ktorá mu pomáha realizovať úkony každodenného života, ale aj vo vzťahu k úradom, lekármi, k preberaniu pošty, čo zodpovedá aj výsluchom jeho manželky a dcéry. Ošetrojúci lekári doposiaľ nespozorovali potrebu obmedzenia pána P. spôsobilosti na právne úkony. Pán P. spolupracuje, nikdy neodmietol liečbu. Procesný opatrovník mu vždy vysvetlí obsah úkonu, pričom vysvetlenie prispôsobí potrebám pána P.. Pán P. ešte stále číta, vie sa podpísať. Súd nevidí dôvod, pre ktorý by rovnako trpezlivý prístup tzv. podporovaného rozhodovania nemal byť aplikovaný pri všetkých právnych úkonoch, ktoré realizuje pán P.. Pán P. tiež chápe význam volieb, na ktorých sa aktívne zúčastňuje. Nevlastní žiaden majetok, úspory, v dome sa nikdy nenachádza sám, nekomunikuje s cudzími ľuďmi, nepohybuje sa sám mimo domova. S dôchodkom pána P. síce nakladá procesný opatrovník, ale súd nezistil, že by toto právo zneužíval a nevznikli pochybnosti o tom, že dôchodok je používaný na zabezpečenie potrieb pána P.. Súdu na základe vykonaného dokazovania nevyplynuli potencionálne riziká, vrátane rizika dohody o zrušení práva doživotného užívania pána P.

k obydliu (keďže jeho dcéra jasne vyjadrila svoj záväzok „dochovať a pochovať“), ktoré by z dôvodu potreby ochrany pána P. vyvážilo tak zásadný zásah, akým je jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Na základe uvedeného, keďže neboli splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti P. P., súd podľa § 247 ods. 1 CMP konanie zastavil.

23. S poukazom na ustanovenie § 251 ods. 1 CMP súd rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania. Splnomocnenec účastníčky pribratej do konania navrhol, aby mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Súd nenachádza žiaden dôvod pre takéto rozhodnutie a žiadne takéto dôvody neuviedol ani splnomocnenec. Preto súd o trovách účastníkov konania rozhodol v súlade s § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave, písomne v 4 vyhotoveniach (§ 362 CSP). Za každé spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe a za spracovanie podania a jeho príloh v elektronickej podobe doručeného inak ako do elektronickej schránky súdu, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu, bude uvedená osoba povinná zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 eur. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Proti rozhodnutiu nemôže účinne podať odvolanie ten, kto sa vzdal tohto práva po vyhlásení rozsudku. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP). Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 1, 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods. 1, 2, 3 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP). Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 CMP).

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 CMP).